

Włodzimierz Wesołowski (1929 – 2020)

21 listopada 2020 roku zmarł w Warszawie Włodzimierz Wesołowski. Emerytowany profesor Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, w odleglejszej przeszłości profesor Uniwersytetu Łódzkiego i Uniwersytetu Warszawskiego. Wieloletni członek Polskiego Towarzystwa Socjologicznego i jego Przewodniczący w latach 2002-2005. Członek najważniejszych profesjonalnych instytucji i stowarzyszeń nauk społecznych w Polsce i za granicą. Doktor honoris causa Uniwersytetu Helsińskiego, członek Akademii Europejskiej i Honorowy Członek Zagraniczny Amerykańskiej Akademii Sztuki i Nauki. Wykładowca uczelni polskich i zagranicznych, w tym w krajach skandynawskich, Wielkiej Brytanii i USA. W latach 1981–1982 oraz 1990–1991 pracował jako Visiting Scientist w National Institute of Mental Health (Bethesda, Maryland, USA).

Profesor Wesołowski w latach 1970. kierował Zespołem Badań nad Strukturą Społeczną w IFiS PAN i koordynował wiele projektów badawczych. W latach 1974–1980 kontynuując prace dydaktyczne i badawcze, pełnił równocześnie funkcję zastępcy dyrektora ds. naukowych nowo utworzonego Instytutu Marksizmu-Leninizmu. W późniejszym czasie pracował w IFiS PAN i Collegium Civitas.

Profesor Wesołowski w latach 1960. zainicjował w Polsce empiryczne badania nad strukturą społeczno-zawodową. Był autorem i redaktorem szeregu książek na temat fundamentalnych problemów struktury społecznej, wydawanych również za granicą przez prestiżowe wydawnictwa. Jego książka *Klasy, warstwy i władza* (pierwsze wydanie 1964) została przetłumaczona na kilka języków, a wydanie w języku angielskim było wznowione (2008); inna książka *Ruchliwość a teoria struktury społecznej* (1982, z Bogdanem Machem) także została przetłumaczona na angielski i jest współcześnie cytowana. Ponadto, szereg jego artykułów dotyczących zagadnień klas i warstw społecznych zostało opublikowanych w wiodących czasopismach socjologicznych (niektóre zostały zamieszczone w amerykańskich „readerach” poświęconych nierównościom społecznym). Książka, którą ostatnio współredagował, *Strukturalizacja społeczeństwa polskiego: Ewolucja paradygmatu* (2018) ukazuje ciągłość badań nad strukturą i ruchliwością społeczną w Polsce.

Podejmując kwestię teoretycznych problemów badania elit politycznych, w latach 1990. profesor Wesołowski zajął się socjologią polityki. Zainteresowaniem w kraju cieszą się książki przez niego redagowane lub współredagowane: *Początki parlamentarnej elity* (1992), *Świat elity politycznej* (1995), *Polityka i Sejm. Formowanie się elity politycznej* (1998), *Obciążeni polityką* (2004), oraz *Koncepcje polityki* (2010). Z zagranicznych pozycji trzeba wymienić *Postcommunist Elites and Democracy in Eastern Europe* (1998, red. wspólnie z J. Higleyem i J. Pakulskim).

Dwie książki zostały poświęcone profesorowi Wesołowskiemu. Pierwsza to *Struktura społeczna i władza* (1999, red. A. Jasińska-Kania i K. M. Słomczyński) z wieloma artykułami polskich socjologów. Druga to *Power and Social Structure: Essays in Honor of Włodzimierz Wesołowski* (1999, red. A. Jasińska-Kania, M. Kohn i K. M. Słomczyński), w której kilkunastu znanych naukowców z różnych części świata oddało mu hołd. Ze względu na swój intelektualny wkład do socjologii, profesor Wesołowski zdobył niezaprzeczalne uznanie międzynarodowe. Należy do najczęściej cytowanych socjologów w Polsce.

Profesor Wesołowski lubił dydaktykę i był świetnym wykładowcą. Był też promotorem wielu prac doktorskich i mentorem badaczy – również tych najmłodszych – kontynuujących jego idee w zakresie teorii i badań empirycznych struktury społecznej, a także polityki.

Kazimierz M. Słomczyński i Krystyna Janicka